

Obvodné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
5. ročník, školský rok 2012/13
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

- a) V akej forme kodifikovanej slovenčiny je uvedená veta?
- b) Jazyk ktorého regiónu Slovenska bol základom tejto formy slovenčiny?
- c) Uved'te názov spolku, ktorého členovia používali tento jazyk a písali v ňom svoje diela.
- d) V ktorom roku a kde vznikol tento spolok?

6.* Ako sa nazýva myšlienka rozvíjania a upevňovania vzťahov medzi všetkými Slovanmi? Pre ktorú generáciu národného hnutia bola typická?

7.* V národnom obrodení Slovákov hralo veľmi dôležitú úlohu aj náboženstvo - rímskokatolícke a evanjelické. Uvedené osobnosti rozdeľte v odpoved'ovom hárku podľa ich príslušnosti k uvedeným konfesiám. Každé meno môžete uviesť iba raz.

Juraj Fándly, Ján Hollý, Ján Kollár, Pavol J. Šafárik, Milan M. Hurban, Martin Hamuliak

8.* Čo znamená pojem "Slavjan"?

9.* „...zjaveňje sa našich národných novín, radost'ou zapáliu srdcá všetkých v kraji našom....“. Týmito slovami oslávila skupina národovcov vydanie prvého čísla slovenských novín 1. augusta 1845 v Bratislave. Ich prílohou bol dvojtýždenník, ktorý sa venoval umeleckej literatúre, estetike, histórii, vlastivede, hospodárstvu. Uveďte, kto tieto noviny začal vydávať, ich názov a názov spomínanej prílohy.

10.* Aký mal vzťah Ján Kollár k návrhu slovenčiny od štúrovcov?

11.* Slepota mu zabránila získať vzdelanie, no knihy mal veľmi rád. Zbieral a zachraňoval staré tlače a rukopisy. Medzi slovenských vlastencov roznášal nové slovenské a české knihy, ktoré mu posielali jeho priatelia. Tieto knihy a kalendáre zohrali dôležitú úlohu pri rozvíjaní slovenského národného života. Ako sa volal tento nadšenec z Hačavy?

12.*

Národné hnutie bolo silné aj u Maďarov, z ktorých mnohí presadzovali myšlienku *jedna reč - jeden národ*.

a) Ako nazývame inak proces pomaďarčovania, ktorý u nás v 19. storočí prebiehal?

b) Uveďte meno vodcu maďarského národného hnutia v 40. rokoch 19. storočia. Pomôžte si aj pripojenou reprodukciou jeho podobizne.

13.* Uved'te názov najstaršieho existujúceho časopisu na Slovensku, ktorého prvé číslo vyšlo v roku 1847, a meno jeho vydavateľa.

14.* Jazyková situácia na Slovensku bola aj koncom 40. rokov 19. storočia zložitá. V knihách, novinách a ďalších textoch Slováci stále používali hneď tri literárne jazyky. Uved'te, o ktoré jazyky išlo.

15.* Roky 1848 a 1849 boli aj na Slovensku veľmi búrlivé. Vlna revolúcií za presadenie občianskych práv zasiahla aj naše územie. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) V septembri 1848 vznikol politický a vojenský orgán slovenského národného hnutia. Uved'te, ako sa nazýval a v ktorom meste bol založený.
- b) Uved'te mená troch osobností, ktorí boli členmi politickej časti tohto orgánu.
- c) Slováci sformovali dokonca aj svoje vojenské jednotky. Pod akým menom ich poznáme?
- d) Na čiu stranu sa vodcovia Slovákov vtedy pridali? Na stranu Viedne alebo k Maďarom?
- e) Podarilo sa Slovákom presadiť svoje požiadavky?

16. Členmi generálnych stavov vo Francúzsku boli členovia troch stavov. Uved'te, kto tvoril tieto tri stavy.

17. V prvej fáze Francúzskej revolúcie sa Francúzsko zmenilo na konštitučnú monarchiu. Vysvetlite stručne túto formu vlády.

18. Napoleon Bonaparte patrí medzi najslávnejších Francúzov. Počas svojej kariéry zastával viacero významných úradov či hodností. Tri správne vyberte spomedzi uvedených možností a napíšte ich do odpoved'ového hárku.

kráľ Francúzska, poľný maršál, generál, konzul, senátor, cisár Francúzska

19. Po Viedenskom kongrese v roku 1815 vzniklo nové spojenectvo európskych mocností, ktoré mali spoločne udržiavať mier a najmä poriadok v Európe. Pod akým názvom je toto spojenectvo známe?

20. Prečítajte si nasledujúce pojmy a napíšte, akej významnej udalosti v dejinách západnej civilizácie sa týkajú a v ktorom roku k nej došlo.

prístav, indiáni, nápoj, Angličania

21. Prvá polovica 19. storočia bola v Európe veľmi nepokojná. Hneď dvakrát zasiahli viaceré štáty vlny revolúcií, podnecované aj prebudeným národným cítením. V odpoved'ovom hárku doplňte chýbajúce informácie.

22. Ruského cára Mikuláša I. nazývali aj policajtom Európy, keďže potlačil tri revolúcie a povstania. Napíšte, v ktorých dvoch krajinách (mimo vlastného ruského územia) takto zasiahol.

23. Francúzsko v rokoch 1848 – 1851 prešlo búrlivým obdobím, kedy až dvakrát došlo k zmene politického systému vlády a občania si tak zažili hneď tri jeho formy – kráľovstvo, cisárstvo i republiku. K uvedeným rokom v odpoved'ovom hárku prirad'te správnu formu politického systému.

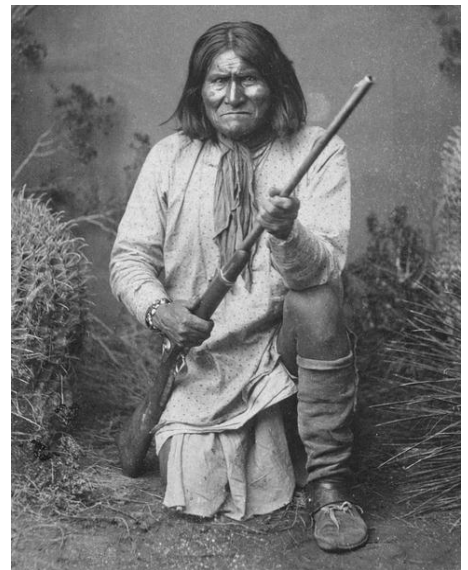
24. Územie dnešného Talianska ovládali v prvej polovici 19. storočia hneď štyria páni. Jedným z nich bolo kráľovstvo Piemontu a Sardínie. Uveďte ďalších troch pánov /štáty, ktoré vládli zvyšným trom častiam.

25. „Na kamennej podlahe castiglionských chrámov ležali ranení všetkých národností. Francúzi i Nemci, Slovania aj Arabi a vyplňovali aj najzadnejšie kúty. Mnohí z nich už nemali sily pohybovať sa. Preklínanie a neopísateľný krik sa rozliehal v priestoroch chrámu... Ranení sa obzerali okolo a hľadali pomoc. Ich tváre boli pokryté muchami, ktoré sa vo veľkom množstve usádzovali na otvorených ranách. Pri niektorých ranených bol kabát, košeľa, mäso a krv jedinou pevnou a nedeliteľnou hmotou. A nebolo nikoho, kto by im pomohol.“

Popisované hrôzy bitky pri Solferine v roku 1859 viedli jedného muža k rozhodnutiu založiť medzinárodnú organizáciu, ktorá by pomáhala zmierňovať následky vojen.

- a) Uveďte meno (stačí priezvisko) tohto muža.
- b) Uveďte názov organizácie, ktorú založil.
- c) Vojská ktorého štátu boli v tej bitke porazené?

26. Winnetou Karla Mayu patrí medzi najslávnejších indiánskych náčelníkov, aj keď je to vymyslená postava. V dejinách Ameriky však poznáme dvoch náčelníkov, ktorí si svojimi skutkami vydobili veľkú slávu – Sediaceho Býka a Geronima. Uveďte, ku ktorému kmeňu každý z nich patrila. Ktorý z nich je na pripojenej fotke?

27. Vyhláseniu Nemeckého cisárstva v roku 1871 predchádzali dve dôležité vojny. O ktoré vojny išlo a v ktorých rokoch sa udiali?

28. Aj dlhé roky po vzniku USA pretrvávali rozdiely medzi severnou a južnou časťou. Uvedené charakteristiky priradiť v odpoved'ovom hárku k správnej časti USA.

*prevaha priemyslu, prevaha poľnohospodárstva, konfederatívne usporiadanie štátu,
federatívne usporiadanie štátu, pretrvávajúce otroctvo, víťazstvo v občianskej vojne,
porážka v občianskej vojne*

29. Prelom 19. a 20. storočia bolo dobou veľkých vedeckých objavov a technických vynálezov, pričom aj viacerí Slováci prispeli k tomuto rozvoju. Aké vynálezy sa spájajú s osobnosťami uvedenými v odpoved'ovom hárku?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Marko Mižičko

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2013

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády